

Lovforslag nr. L 252. Fremsat den 30. marts 2000 af undervisningsministeren (Margrethe Vestager)

Forslag

til

Lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven)

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med forberedende voksenundervisning er at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber med henblik på videre uddannelse samt at styrke voksnes forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

Kapitel 2

Undervisning og betingelser for deltagelse i undervisning

§ 2. Alle, der er fyldt 18 år, og som har forudsætninger for at følge undervisningen med udbytte, har adgang til forberedende voksenundervisning.

§ 3. Forberedende voksenundervisning kan gennemføres lokalt på offentlige og private virksomheder, i foreninger og faglige organisationer, på uddannelsesinstitutioner m.v. Undervisning, der gennemføres lokalt, kan forbeholdes en bestemt kreds af deltagere.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om undervisning efter stk. 1.

§ 4. Forberedende voksenundervisning omfatter prøveforberedende enkeltfagsundervisning i de 2 fag:

- 1) Læsning, stavning og skriftlig fremstilling.
- 2) Talforståelse, regning og basale matematiske begreber.

Stk. 2. Undervisningen opdeles i trin, og undervisningen i læsning, stavning og skriftlig fremstilling kan på trin 1 tilrettelægges for deltagere, der har dansk som andetsprog, og for ordblinde deltagere.

Stk. 3. I forbindelse med undervisningen tilbydes uddannelses- og erhvervsvejledning.

Stk. 4. Ved afslutning af undervisningen på hvert trin tilbydes deltagelse i en skriftlig prøve. Personer, der ikke har deltaget i undervisningen, kan indstille sig til prøve som selvstuderende.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter regler om

- 1) undervisningen, herunder om opdeling i trin, og om uddannelses- og erhvervsvejledning,
- 2) bevis for deltagelse i undervisningen samt betingelser herfor, og
- 3) skriftlige prøver, herunder om deltagelse som selvstuderende samt om udstedelse af bevis for deltagelse.

Kapitel 3

Amtskommunens tilbud om undervisning

§ 5. Amtsrådet sikrer, at alle, der er fyldt 18 år, kan modtage forberedende voksenundervisning inden for en rimelig geografisk afstand og på flere typer uddannelsesinstitutioner m.v., jf. § 6 og § 7, således at der i amtskommunen gives et tilstrækkeligt tilbud på grundlag af undervisningsbehovet. Forberedende voksenundervisning udbydes åbent og kan ikke forbeholdes en bestemt deltagerkreds, jf. dog § 3, stk. 1.

Stk. 2. Mindst 4 gange om året udbydes der undervisning, jf. § 4, stk. 1 og 2, på alle trin af

mindst 2 uddannelsesinstitutioner m.v. i amtskommunen.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om geografisk afstand i henhold til stk. 1.

Stk. 4. Amtsrådet kan yde befordringsgodtgørelse til deltagere.

Stk. 5. Amtsrådet sikrer, at undervisningen kan gennemføres lokalt af amtskommunale uddannelsesinstitutioner, jf. § 6, eller driftsoverenskomstparter, jf. § 7. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 6. Forberedende voksenundervisning udbydes i det omfang, amtsrådet bestemmer, af voksenuddannelsescentre eller andre amtskommunale uddannelsesinstitutioner, som udbyder almen voksenuddannelse.

Stk. 2. Forberedende voksenundervisning kan efter amtsrådets bestemmelse udbydes af

- 1) amtskommunale skoler, der udbyder social- og sundhedsuddannelser, og
- 2) amtskommunale institutioner med specialundervisning for voksne, dog kun undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, der er tilrettelagt for ordblinde deltagere.

§ 7. Efter driftsoverenskomst med amtsrådet kan forberedende voksenundervisning udbydes af

- 1) erhvervsskoler,
- 2) arbejdsmarkedsuddannelsescentre,
- 3) daghøjskoler,
- 4) produktionsskoler,
- 5) sprogcentre, dog kun undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, der er tilrettelagt for deltagere, der har dansk som andetsprog,
- 6) husholdningsskoler og håndarbejdsskoler og
- 7) folkeoplysende foreninger.

Stk. 2. Forinden amtsrådet indgår driftsoverenskomst, høres rådet for forberedende voksenundervisning, jf. § 25, stk. 6.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om driftsoverenskomster og kan herunder bestemme, at amtsrådet kan indgå driftsoverenskomst med andre typer uddannelsesinstitutioner m.v. end dem, der er nævnt i stk. 1.

§ 8. Amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter samarbejder inden for rammerne af det lokale skolesamarbejde, der gælder for voksenuddannelsescentre, er-

hvervsskoler og arbejdsmarkedsuddannelsescentre.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter forhandling med arbejdsministeren fastsætte nærmere regler om samarbejdet efter stk. 1, herunder om inddragelse af daghøjskoler, jf. § 12.

Kapitel 4

Amtskommunens afholdelse af skriftlige prøver

§ 9. Prøver kan kun afholdes af voksenuddannelsescentre og andre amtskommunale uddannelsesinstitutioner, som udbyder almen voksenuddannelse, jf. dog § 13. Amtsrådet bestemmer, hvilke voksenuddannelsescentre m.fl. der afholder prøver.

Stk. 2. Prøver gennemføres lokalt på den amtskommunale uddannelsesinstitution, ved den driftsoverenskomstpart og på den daghøjskole, jf. § 12, hvor undervisningen har været afholdt. Prøver kan gennemføres lokalt på virksomheder m.v., hvor undervisningen har været gennemført.

Kapitel 5

Koordinering af amtskommunens tilbud om undervisning

§ 10. Amtsrådet udarbejder en plan for udbud af den undervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter. Planen revideres løbende på grundlag af de konstaterede behov. Rådet for forberedende voksenundervisning høres om planen, jf. § 25, stk. 6.

Stk. 2. Amtsrådet informerer offentligt om udbudet med angivelse af bl.a. omfang, indhold og undervisningssted.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om amtsrådets opgaver i henhold til stk. 1 og 2.

§ 11. Amtsrådet sikrer en overordnet koordinering af forberedende voksenundervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter, samt af optagelsen til denne undervisning.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om amtsrådets opgaver i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Lederen, jf. § 18, stk. 1, træffer alle afgørelser om den enkelte deltager, herunder om placering på niveau og hold, og har det pædagogiske ansvar for undervisningen.

Stk. 4. Hvor driftsoverenskomstparten er en folkeoplysende forening, tages der i driftsoverenskomsten stilling til, hvem der forestår ledelsen af undervisningen. Tilsvarende gælder for eventuelle andre driftsoverenskomstparter, for hvilke der ikke i lovgivningen er fastsat regler om en leder.

Kapitel 6

Undervisning og prøver uden for amtskommunens tilbud

§ 12. Forberedende voksenundervisning indgår i daghøjskolernes undervisningstilbud.

Stk. 2. Daghøjskoler indberetter til amtsrådet om planlagt og iværksat forberedende voksenundervisning efter stk. 1.

§ 13. Forberedende voksenundervisning kan udbydes af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen. Disse institutioner kan tillige afholde prøver.

Stk. 2. Udgifterne i forbindelse med undervisning og prøver efter stk. 1, afholdes af Kriminalforsorgen.

Kapitel 7

Tilsyn

§ 14. Amtsrådet fører tilsyn med forberedende voksenundervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter. Amtsrådet fører pædagogisk tilsyn med forberedende voksenundervisning, der indgår i daghøjskolernes undervisningstilbud.

Stk. 2. Undervisningsministeren fører tilsyn med forberedende voksenundervisning, der udbydes af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen.

Stk. 3. Undervisningsministeren fører tilsyn med prøver.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indhold og udøvelse af tilsynet.

Kapitel 8

Finansiering af amtskommunens tilbud

§ 15. Deltagelse i forberedende voksenundervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter, samt deltagelse i prøver er vederlagsfri. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal stilles til rådighed for deltagerne uden betaling. Undervisningsministeren kan dog

bestemme, at deltagerne i begrænset omfang anskaffer undervisningsmidler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at der skal opkræves gebyr for deltagelse i undervisning samt for deltagelse i prøver som selvstuderende. Deltagelse i undervisning og prøver vil være betinget af, at gebyr i henhold disse regler er betalt.

§ 16. Amtsrådet afholder udgifterne til forberedende voksenundervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter.

Stk. 2. Amtsrådet afholder udgifter i forbindelse med prøver. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fordeling af betalingen af udgifter til prøver.

Stk. 3. Staten kan helt eller delvis refundere amtsrådets udgifter til forberedende voksenundervisning op til en takst pr. årsdeltager, herunder selvstuderende, der fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte rammer for den samlede aktivitet inden for forberedende voksenundervisning.

§ 17. Amtsrådet skal modtage deltagere og selvstuderende med hjemsted uden for amtskommunen på samme vilkår som personer, der hører hjemme i amtskommunen, og kan kræve udgifter til undervisning og prøver godtgjort efter stk. 2-4.

Stk. 2. Amtsrådet kan kræve betaling fra amtsrådet i den amtskommune, hvor den pågældende hører hjemme.

Stk. 3. Amtsrådet kan kræve betaling fra et andet amtsråd for personer, som hører hjemme i amtskommunen, men som ved beregning af kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner indgår i folketallet i den anden amtskommune.

Stk. 4. En person hører hjemme i den amtskommune, hvor folkeregisterkommunen ligger.

Kapitel 9

Leder- og lærerkvalifikationer, lokaler og kvalitetskontrol m.v.

§ 18. Forberedende voksenundervisning skal forestås af en leder, der har de fornødne kvalifikationer. Lederen skal være leder af den pågældende amtskommunale uddannelsesinstitution eller driftsoverenskomstpart.

Stk. 2. Lærere ved forberedende voksenundervisning skal have de nødvendige faglige og pædagogiske kvalifikationer. Uddannelses- og erhvervsvejledere skal herudover have de nødvendige faglige forudsætninger for at vejlede.

Stk. 3. Undervisningen skal gennemføres i egne lokaler med fornødent udstyr.

Stk. 4. Amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter skal have et voksenpædagogisk skolemiljø.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne i stk. 1, 3 og 4 samt om kvalitetskontrol.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om disciplinære foranstaltninger over for deltagere.

Kapitel 10

Klage

§ 19. Afgørelser, som i henhold til denne lov eller regler fastsat i henhold til loven træffes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner, driftsoverenskomstparter og daghøjskoler kan indbringes for amtsrådet. Afgørelser skal indeholde vejledning om klageadgang til amtsrådet.

Stk. 2. Klage over prøver samt bedømmelse heraf kan indbringes for amtsrådet.

Stk. 3. Amtsrådets afgørelser i henhold til stk. 1 og 2 kan for så vidt angår retlige spørgsmål indbringes for undervisningsministeren, jf. dog stk. 5.

Stk. 4. Klage over afgørelser, der i henhold til denne lov eller regler fastsat i henhold hertil er truffet af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen, samt klage over prøver og bedømmelse heraf ved disse institutioner kan indbringes for undervisningsministeren.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om adgang til at klage og kan herunder bestemme, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren. En deltagers klage kan dog altid indbringes for ministeren, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Kapitel 11

Andre bestemmelser

§ 20. Bestemmelserne om amtsråd og amtskommuner i denne lov gælder tilsvarende for Frederiksberg Kommune og Københavns Kommune.

Stk. 2. Med mindre andet fremgår af denne lov, gælder de ledelses- og styrelsesregler, der er fastsat i henhold til lovgivningen for de pågældende amtskommunale uddannelsesinstitutioner, driftsoverenskomstparter og daghøjskoler.

§ 21. Undervisningsministeren kan efter amtsrådets indstilling tillade undtagelser fra lovens bestemmelser for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejde.

§ 22. Amtsrådet afholder undervisningsudgifterne til fornøden efter- og videreuddannelse af ledere og lærere inden for forberedende voksenundervisning bortset fra undervisning der indgår i undervisningstilbudet på daghøjskoler.

Stk. 2. Amtsrådet ansætter og afskediger ledere og lærere ved forberedende voksenundervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner.

§ 23. Undervisningsministeren kan yde tilskud til konsulentvirksomhed inden for lovens område samt til efter- og videreuddannelse af ledere, lærere og andre ansatte ved forberedende voksenundervisning. Ministeren kan tilrettelæge efteruddannelseskurser og konferencer.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for forberedende voksenundervisning, herunder til landsdækkende erfaringsopsamling og -formidling.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bemyndige amtsrådet til at fordele og administrere tilskud efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskud efter stk. 1 og 2, om regnskabsaflæggelse og revision m.v. samt om administration af tilskud, herunder om udbetaling af forskud og opsparring af ikke forbrugte tilskud til brug i følgende finansår.

§ 24. Undervisningsministeren kan fra amtsråd, amtskommunale uddannelsesinstitutioner, driftsoverenskomstparter, daghøjskoler og uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen kræve alle oplysninger om forberedende voksenundervisning og prøver. Ministeren fastsætter regler herom og kan bestemme, at oplysninger skal leveres i elektronisk form, herunder i hvilket format.

F. t. 1. om forberedende voksenundervisning

Kapitel 12

Rådgivning

§ 25. Amtsrådet nedsætter et råd for forberedende voksenundervisning og udpeger formanden samt 6 medlemmer efter indstilling fra følgende:

- 1) 2 medlemmer udpeges efter indstilling fra Landsorganisationen i Danmark. Begge medlemmer skal repræsentere kortuddannede.
- 2) 2 medlemmer udpeges efter indstilling fra Dansk Arbejdsgiverforening.
- 3) 1 medlem udpeges efter indstilling fra AF-regionen.
- 4) 1 medlem udpeges efter indstilling fra kommuneforeningen i amtskommunen.

Stk. 2. Det lokale samarbejdsforum, jf. § 8, stk. 1, udpeger 2 observatører, som repræsenterer henholdsvis amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverkomsparter.

Stk. 3. Medlemmerne udpeges for en periode af 3 år. Genudpegning kan ske. Udpegning af medlemmerne sker efter bestemmelserne i lovgivningen om ligestilling mellem kønnene.

Stk. 4. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden. Amtsrådet varetager sekretariatsfunktionen.

Stk. 5. Rådet har for så vidt angår forberedende voksenundervisning, der i amtskommunen udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverkomsparter, til opgave at

- 1) opstille mål for indsatsen samt udarbejde prognoser for behovet,
- 2) evaluere indsatsen,
- 3) rådgive amtsrådet om udbudet ved amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverkomsparter samt om antallet af udbydere, og
- 4) rådgive amtsrådet om informationen om udbudet.

Stk. 6. Rådet høres forud for amtsrådets indgåelse af driftsoverenskomst samt om amtsrådets plan for udbud af undervisning.

Stk. 7. Rådet udarbejder en årlig rapport, som offentliggøres i amtskommunen og sendes til Rådet om almen voksenundervisning på grundlæggende niveau.

Stk. 8. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at amtsrådet kan beslutte at yde diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse i overensstem-

melse med § 16 a i lov om kommunernes styrelse.

Kapitel 13

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 26. Loven træder i kraft den 1. januar 2001.

Stk. 2. Private institutioner m.v., som ved lovens ikrafttræden har indgået driftsoverenskomst med et amtsråd om læsekurser eller ordblindeundervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne, kan indgå driftsoverenskomst med amtsrådet om forberedende voksenundervisning inden for det eller de pågældende områder.

Stk. 3. Loven tages op til revision senest i folketingsåret 2005-2006.

§ 27. I lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 866 af 7. november 1995, som ændret ved § 38 i lov nr. 980 af 17. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. I lovens titel udgår: »og læsekurser for voksne«.

2. § 1 a og overskriften hertil ophæves.

3. I § 3, stk. 2, udgår: »og § 1 a«.

4. I § 4, stk. 6, 1. pkt., udgår: »eller § 1 a«.

5. I § 5, stk. 1, 1. pkt. udgår: »eller § 1 a«.

6. § 6, stk. 2, ophæves.

7. I § 6, stk. 3, udgår: »og § 1 a«.

8. I § 6, stk. 4, udgår: »og § 1 a, stk. 5«.

9. I § 6 i, stk. 2, udgår: », og § 1 a, stk. 5«.

10. I § 7 b udgår: »eller læse- stave- og skriveundervisning« og »eller § 1 a, stk. 5, «.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte overgangsregler for undervisning, der i henhold til § 1 a i den i stk. 1 nævnte lov er begyndt før den 1. januar 2001.

§ 28. I lov nr. 290 af 12. maj 1999 om Danmarks Evalueringsinstitut foretages følgende ændring:

1. I bilag 1 indsættes som nr. 44:

»Nr. 44) Lov nr. xx af xxx om forberedende voksenundervisning.«.

§ 29. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund for lovforslaget

Hensigten med dette lovforslag er at sikre, at voksne, der ikke har tilstrækkelige færdigheder i at læse, skrive og regne, har adgang til at blive undervist heri.

Baggrunden er, at den enkeltes handlingsmuligheder i tilværelsen øges betydeligt med gode læse-, skrive- og regnefærdigheder.

På arbejdsmarkedet har teknologiudviklingen ført til ændrede arbejdsprocesser og omlægning af produktionen. I brancher, som tidligere var overvejende manuelt betonedede, stilles i stadig større grad krav om veludbyggede grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og regning.

Livet uden for arbejdsmarkedet påvirkes også kraftigt af de samfundsmæssige ændringer med øget fokus på boglige og skriftlige færdigheder. Deltagelse i den offentlige debat, udfyldelse af offentlige papirer, besvarelse af breve samt lektiehjælp til børn kan på samme måde fremhæves som nødvendige funktioner i hverdagen, der stiller væsentlige krav til læse-, skrive- og regnefærdigheder.

I uddannelsessystemet forudsætter langt de fleste tilbud også, at man mestrer disse færdigheder. En vigtig forudsætning for at kunne tilegne sig nye kvalifikationer er, at man er i stand til at lære. At lære at lære hænger også sammen med at kunne læse, skrive og regne.

Prognoseerne for videnssamfundet peger på, at kravene til grundlæggende færdigheder næppe bliver mindre end i dag. Det gælder alle sider af tilværelsen; i arbejdslivet, fritidslivet og uddannelsessystemet. Ligeledes vil Internettet og mulighederne inden for informationsteknologien givetvis stille nye krav til den enkeltes færdigheder.

Målet med forberedende voksenundervisning (FVU) er således at forberede de voksne, som ikke i tilstrækkelig grad besidder de grundlæggende læse-, skrive- og regnefærdigheder, på videnssamfundets udfordringer ved at tilbyde dem, at de kan opkvalificere sig på disse felter.

Forberedelsen har et dobbelt sigte: For det første at åbne mulighed for (videre) uddannelse. For det andet at sikre fortsat og øget mulighed for aktiv deltagelse i samfundet, herunder bl.a. valgmuligheder på arbejdsmarkedet.

FVU skal med andre ord sikre den enkelte voksnes mulighed for at opnå tilstrækkelige læse-, skrive og regnefærdigheder.

Derfor omfatter FVU læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber. FVU er prøveforberedende. Indholdet fastlægges i bekendtgørelser og undervisningen leder frem til centralt stillede prøver.

Lovforslaget er et led i realiseringen af regeringens målsætning om, at alle voksne skal have ret og adgang til kompetenceudvikling og til at lære hele livet.

At vælge - eller fravælge - at forbedre sine læse-, skrive- og regnefærdigheder er den enkeltes eget ansvar. Dette lovforslag ændrer ikke herved.

Med FVU understreges dog, at videreudvikling og vedligeholdelse af den enkeltes færdigheder ikke kun er et individuelt og privat anliggende og ansvar. Det er også et fælles samfundsmæssigt ansvar. FVU rummer dels et demokratisk aspekt, nemlig at fastholde og fremme udviklingen af aktivt medborgerskab, dels et samfundsøkonomisk perspektiv, som knytter an til arbejdsmarkedets krav og behov. Sidst men ikke mindst handler FVU også om videreudvikling og vedligeholdelse af den enkeltes individuelle handlemuligheder.

En synliggørelse og en forebyggende indsats kan være med til at imødegå risikoen for, at nogle på sigt bliver ringere stillet på grund af utilstrækkelige læse-, skrive- og regnefærdigheder.

Undersøgelser fra læsekurser for voksne pointerer, at mangelfuld motivation spiller en stor rolle for fravalg af deltagelse i uddannelse. Det er ligeledes klarlagt, at en anden årsag til ikke at deltage i mange tilfælde er en manglende opmærksomhed på ens eget niveau af de grundlæggende færdigheder. At mange med andre ord ikke deltager, fordi de i deres arbejde og daglige liv ikke oplever eller er opmærksomme på, at de har vanskeligheder.

FVU er således det frivillige tilbud om forbedring af grundlæggende færdigheder, som skal være til stede for den enkelte, når - og hvis - behovet og interessen er der.

Opgavens omfang

Det er vanskeligt præcist at angive, hvor mange personer, der er i målgruppen for FVU. Af en undersøgelse af befolkningens læse- og regnefærdigheder¹⁾ fremgår det imidlertid, at omkring 1,5 mio. voksne læser på et niveau, som ifølge OECD vurderes som utilstrækkeligt i forhold til videnssamfundets læsekraft. Heraf har omkring 300.000 voksne så store problemer med at læse, at de f. eks. knap kan læse og forstå en avisartikel eller følge en madopskrift.

Disse omkring 1,5 mio. voksne er i målgruppen for FVU. Omkring 1 mio. er i beskæftigelse, mens resten bl.a. er uddannelsessøgende, ledige, hjemmegående og pensionister. Den opkvalificering, FVU kan give, har betydning for alle disse voksnes handlerum.

Undersøgelsen viser endvidere, at den væsentligste faktor for læsefærdigheder er uddannelsesniveau. Blandt de læsere, der har de største problemer, er der således en overvægt af kortuddannede (ingen uddannelse ud over grundskolen), hvor knap 80 pct. ligger på et utilstrækkeligt læseniveau.

Uddannelsesbaggrund og læsefærdigheder afspejles også i efteruddannelsesaktiviteten, hvor kortuddannede i mindre grad benytter sig af efteruddannelse end andre. Tendensen bliver endnu mere markant, når man ser på gruppen af kortuddannede med store læseproblemer. Her har kun 18 pct. deltaget i efteruddannelse inden for de seneste 12 måneder - mod 60 pct. af samtlige adspurgte.

Dette afspejler en anden af undersøgelsens væsentlige konklusioner, at blot 50.000 - eller under 5 pct. - af dem, som læser dårligst, selv føler, at de har et problem i dagligdagen og på arbejdspladsen. Samtidig viser undersøgelsen, at over 60 pct. af denne gruppe selv beskriver egne læsefærdigheder som gode, mens ca. 20 pct. beskriver deres færdigheder som virkelig gode.

Med hensyn til regnefærdigheder befinder næsten 25 pct. af de voksne danskere - dvs. godt 900.000 voksne - sig på et niveau, som svarer til at kunne lægge sammen og trække fra og kunne udfylde et girokort.

For regnefærdighederne gælder i øvrigt de samme faktorer som for læsefærdighederne, nemlig at den væsentligste enkeltfaktor er manglende uddannelse. Også opgørelserne på disse områder viser en overvægt af kortuddannede, ældre, pensionister og hjemmegående.

Der er endvidere en tydelig sammenhæng mellem alder og læse- og regnefærdigheder, således at færdighederne aftager med alderen. Denne tendens gør sig især særlig grad gældende for kortuddannede, mens aldersfaktoren ikke har helt så stor betydning for personer med videregående uddannelser.

Tallene er overraskende høje i et samfund, som har prioriteret uddannelse højt og betragter uddannelse som en vigtig ressource. De synliggør, at den hidtidige indsats ikke har været tilstrækkelig.

En central del af FVU er derfor et målrettet arbejde med forsøg og udvikling. Hensigten er at indhøste erfaringer på en lang række områder, hvor den eksisterende viden om undervisningen må forbedres. Helt præcist hvordan det skal gøres, ligger endnu ikke fast.

Flerårige erfaringer fra læsekurserne og arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) giver en god pejling. Hensigten er imidlertid, at undervisningen skal videreudvikles og i endnu højere grad tage udgangspunkt i voksnes forskellige livssituationer. Undervisning og arbejde skal i højere grad tænkes sammen på nye måder. Målet er et samlet kvalitetsløft og en større gennemslagskraft, både med hensyn til antal deltagere og målbare, reelt forbedrede færdigheder.

En af de centrale erfaringer fra den hidtidige indsats viser, at det er vigtigt at få FVU ud af de traditionelle undervisningslokaler og derhen, hvor voksne befinder sig. Herved fastholdes omdrejningspunktet for lovforslaget: Den enkelte deltager. Det kræver ikke blot en geografisk spredning, men også at forskellige typer af uddannelsesinstitutioner m.v. går ind i opgaven som udbydere. Voksne er forskellige og kan befinde sig i vidt forskellige livssituationer.

For nogle vil FVU være en hjælp til at kunne fastholde den nuværende beskæftigelse gennem det at blive bedre til at læse, regne og skrive. For andre vil FVU være starten på et uddannelsesforløb, hvor de styrker forudsætningerne for at påbegynde f.eks. grunduddannelse for voksne (GVU) eller almen voksenuddannelse (avu). For andre igen bliver FVU må-

¹⁾ Amterne og Kommunernes Forskningsinstitut har i januar 2000 offentliggjort de danske resultater fra SIALS (Second International Adult Literacy Survey i OECD-regi), hvor de på baggrund af interview og test har undersøgt 3000 danskere (16 - 66 år) læse- og regnefærdigheder. SIALS undersøgelsen viser bl.a., at Danmark i forhold til 12 andre lande placerer sig relativt flot på dokumentforståelse (køreplaner, manualer, rejsebrochurer m.v.) samt regning, men ligger mere som gennemsnittet, når det gælder læsning af prosa.

ske først aktuel i forbindelse med, at de allerede er begyndt på en uddannelse, f.eks. en grundlæggende social- og sundhedsuddannelse (SOSU), hvor det konstateres, at det kniber med de grundlæggende færdigheder. Endelig vil FVU være en mulighed for personer, der i private sammenhænge oplever begrænsninger, f.eks. har svært ved at støtte børn med lektielæsning, ligesom FVU for ledige kan blive et skridt på vejen tilbage til arbejdsmarkedet.

Denne forskellighed og bredde i motivation indebærer, at indgangen til undervisningen også må være forskellig, såvel institutionelt som med hensyn til tilrettelæggelse og gennemførelse.

For at løfte opgaven er det afgørende, at der etableres tætte og konstruktive partnerskaber mellem virksomheder, fagbevægelse, udbydere af FVU og amtsråd.

For de beskæftigede vil behovet for FVU i mange tilfælde aktualiseres på arbejdspladsen. Både fagforeninger og virksomheder får derfor en nøglerolle. De står over for en fælles opgave: At afdække behovet hos medarbejderne og skabe interesse for deltagelse i undervisningen - samt naturligvis skaffe tid og rum til at undervisningen kan indgå naturligt i en dagligdags sammenhæng. Den daglige arbejdsleder og tillidsrepræsentanten står centralt i denne forbindelse.

For udbydere af FVU er den primære opgave at stille undervisning til rådighed til rette tid og på rette sted - af høj kvalitet og tilpasset deltagerne.

Forslaget understreger, at det er en vigtig opgave for amtsrådet - bistået af et regionalt FVU-råd - at sikre, at dette finder sted på en enkel og ubureaukratisk måde. Og at det sker hurtigst muligt, efter at behovet er konstateret.

Alt i alt lægges der op til den højeste grad af konstruktivt samarbejde mellem de involverede parter. Dette er et nødvendigt led i bestræbelserne på at opkvalificere voksnes læse-, skrive- og regnefærdigheder. Målet er en samlet og fælles indsats, hvor fokus hverken er amtsråd, uddannelsesinstitutioner, fagforeninger eller virksomheder, men de voksne, for hvem dette lovforslag er skrevet.

Lovgivningsmæssige sammenhænge m.v.

Forslaget skal ses i sammenhæng med de samtidigt fremsatte forslag til henholdsvis lov om ændring af lov om daghøjskoler m.v., lov om statens voksenuddannelsesstøtte, lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne og lov om rådgivning på voksenuddannelsesområdet.

Forslaget er et led i opfølgningen på aftalen om Finansloven for 2000, indgået i november 1999 mellem regeringen, Socialistisk Folkeparti og Centrum Demokraterne og med tilslutning fra Enhedslisten, om en *Voksen- og efteruddannelsesreform* samt på regeringens oplæg om en reform af voksen- og efteruddannelsesindsatsen, jf. rapporten *Mål og midler i offentligt finansieret voksen- og efteruddannelse*, august 1999, der er udarbejdet af Arbejdsministeriet, Finansministeriet og Undervisningsministeriet. I forbindelse med tilrettelæggelsen af FVU skal inddrages gode erfaringer fra en række tilbud, f. eks. avu og AMU.

Det fremgår af aftalen om Finansloven, at kortuddannede i særlig grad skal prioriteres i den aftalte reform af voksen- og efteruddannelserne, således at mange flere voksne, der i dag har behov for flere grundlæggende læse- og regnefærdigheder, får disse kundskaber. Omdrejningspunktet skal være en langt mere struktureret og målrettet indsats inden for de ikke direkte erhvervsrettede tilbud til kortuddannede, og der skal i tilrettelæggelsen stræbes efter at nedbryde de barrierer for opnåelsen af disse færdigheder, som ofte blokerer for aktiv deltagelse i uddannelse. I tilrettelæggelsen skal desuden inddrages de gode erfaringer fra en række af de nuværende tilbud bl.a. fra læsekurser for voksne, avu og AMU.

FVU vil være omfattet af lov om refusion af udgifter til uddannelse i forbindelse med aktivering m.v. Refusion ydes for personer, som deltager i uddannelse efter en handlingsplan iht. lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik eller efter godkendelse fra kommunen iht. lov om aktiv socialpolitik.

Lovforslaget ophæver bestemmelserne om læsekurser for voksne efter lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 866 af 7. november 1995 (specialundervisningsloven). Om forholdet mellem forslaget og gældende bestemmelser om læsekurser henvises til bilag.

Ved lov af 320 af 17. maj 1995 om ændring af lov om specialundervisning for voksne (Kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder m.v.) blev der med virkning fra og med den 1. januar 1996 iværksat kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder (læsekurser for voksne).

Ændringsloven af 17. maj 1995 er i overensstemmelse med lovforslaget herom, dvs. lovforslag nr. L 116 fremsat den 11. januar 1995 af undervisningsministeren (FT 1994-95: 1975, 2252, 4471, 4697; A 1264; B 344) som led i den særlige indsats for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder.

Målgruppen for FVU

Målgruppen for FVU er personer, der er fyldt 18 år, og som har forudsætninger for at følge undervisningen med udbytte.

Der er tale om en meget uensartet gruppe. Fagligt vil gruppen spænde fra personer, som slet ikke kan læse og regne, til personer, som blot trænger til at få genopfrisket færdighederne fra grundskolen. Gruppen er ligeledes sammensat af personer i mange forskellige livssituationer; beskæftigede, ledige, uddannelsessøgende, hjemmegående og pensionister.

For størstedelen af målgruppen vil der primært være tale om en opkvalificering af grundlæggende færdigheder, som nævnt ikke mindst for at få eller fastholde tilknytning til arbejdsmarkedet.

For en del ordblinde vil det være nødvendigt med tilbagevendende læseundervisning, idet mange har vanskeligt ved at tilegne sig nyt læsestof uden løbende læsepædagogisk støtte. For disse personer vil der naturligvis fortsat være et særligt tilbud i henhold til specialundervisningsloven.

For personer, der har dansk som andetsprog, er det en forudsætning for at deltage i FVU, at de befinder sig på et dansksprogligt niveau, der mindst svarer til sprogcentrenes grundlæggende undervisning for voksne udlændinge.

I alle tilfælde er de individuelle oplevelser af egne læse-, skrive- og regnefærdigheder meget varierende. De rækker fra dem, der hverken har eller oplever problemer hermed, til dem, der oplever kvaliteten af deres færdigheder som en væsentlig barriere for deres handlemuligheder.

Tilgrænsende undervisnings- og uddannelsstilbud

Læsekurser for voksne, jf. lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne (specialundervisningsloven)

Læsekurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder sigter mod at fremme deltagerens muligheder for aktivt at tage del i alle sider af samfundslivet. Undervisningen skal forbedre deltagerens mulighed for at kunne læse og forstå dagligdagens almindelige tekster og for at meddele sig skriftligt.

Nyere undersøgelser af læsekurser peger på, at kurserne ikke i tilstrækkeligt omfang når ud til de mange voksne, der har funktionelle læsevanskeligheder. Blandt deltagerne er en relativ stor gruppe ordblinde.

At kurserne ikke har fået større gennemslagskraft skyldes formentlig flere faktorer, men der er ingen tvivl om, at mangelfuld motivation ofte er en del af

forklaringen. En anden forklaring, som især gælder de kortuddannede i aldersgruppen 40 - 60 år, er, at det ikke er attraktivt at gå på læsekurser, med mindre det fører til synlige og konkrete forbedringer i arbejdsituationen.

Derfor tyder de foreløbige erfaringer fra læsekurserne på, at der er behov for nytænkning og målretning af den fremtidige indsats, hvis barriererne skal nedbrydes og indsatsen nå ud til dem, som har behov for opkvalificering i grundlæggende færdigheder, men måske ikke vedkender sig eller mærker behovet.

Nytænkningen skal naturligvis inddrage og bygge videre på de positive erfaringer, man har opnået. F.eks. må fremhæves samarbejdet med virksomhederne, hvor læsekurserne gennemføres på selve virksomhederne. Her har man fået kontakt til de voksne med læsevanskeligheder på hjemmebane, og det har vist sig at være fremmende for motivationen.

Kompenserende specialundervisning for voksne, jf. lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne

Specialundervisning for voksne tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af fysiske eller psykiske handicap.

Undervisningen skal fremme deltagerens mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet og forbedre deltagerens funktionelle færdigheder, herunder personlige kvalifikationer. Undervisningens indhold skal være tilpasset den enkelte deltagers forudsætninger, færdigheder og behov. Blandt deltagerne er personer med læsevanskeligheder, f.eks. personer med ordblindhed, stavevanskeligheder eller forstyrret symbolfunktion.

Almen voksenuddannelse (avu), jf. lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre

Avu er en kompetencegivende enkeltfagsundervisning på grundlæggende niveau, der har til formål at sikre voksne mulighed for at forbedre eller supplere deres almene kundskaber og færdigheder. Undervisningen leder frem til en prøve, og uddannelsen giver samme ret til fortsat uddannelse som folkeskolens afsluttende prøver.

Undervisningen i dansk og matematik er niveau-delt. Trin 1 svarer til folkeskolens afgangsprøve (niveau G efter reglerne om merit for visse fag i ungdomsuddannelser mv.) og trin 2 svarer til folkeskolens udvidede afgangsprøve (meritniveau E). Undervisningen i dansk som andetsprog, som ikke er niveaudelt, svarer til trin 1.

Ud over undervisningen på trin 1 og trin 2 kan der tilbydes basisundervisning i dansk og matematik.

Denne undervisning har til formål, at kursisten genopfrisker, uddyber og konsoliderer sine elementære færdigheder. Den fører ikke frem til prøve, men giver forudsætninger for at begynde på undervisning i faget på trin 1. Der vil være et vist sammenfald mellem denne undervisning og FVU, og basisundervisning i dansk og matematik vil derfor udgå som avu-tilbud. Dette kræver ikke lovændring.

På avu trin 1 i dansk indgår der ud over læsning, stavning og skriftlig fremstilling også kulturhistorisk tekstanalyse samt kendskab og fortolkning af forskellige danske og udenlandske forfatterskaber, perioder og generer.

På avu trin 1 i matematik er målsætningen, at deltagerne f.eks. skal have viden om matematiske begreber, arbejdsmetoder og udtryksformer, skal kunne udvælge, fortolke, behandle og vurdere data samt skal kunne vurdere egne løsninger.

Avu er dermed mere end færdighedsundervisning.

Optagelse på avu sker på baggrund af en vurdering af ansøgerens forudsætninger for at kunne følge undervisningen. FVU vil i væsentlig grad styrke - men ikke sikre - deltagerens forudsætninger for optagelse.

Kurser på daghøjskoler, jf. lov om daghøjskoler m.v.

Efter gældende lov skal daghøjskolerne give tilbud om undervisning, hvis hovedsigte er folkeoplysning. Det enkelte tilbud skal styrke deltagerens personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked, herunder til beskæftigelse i fleksjob, skånejob eller lignende. Tilbudet tilrettelægges som heltidsundervisning for kortuddannede.

På det enkelte kursus skal der i mindst 6 timer ugentlig tilbydes undervisning i grundlæggende færdigheder, tilrettelagt som emne- og projektorienteret undervisning eller selvstændig skemalagt undervisning.

På det enkelte kursus kan indtil 1/3 af undervisningstiden anvendes til undervisning, uddannelse og kurser, som er oprettet ved eller i henhold til en uddannelseslov.

I forslaget til lov om ændring af lov om daghøjskoler m.v., foreslås formålsbestemmelsen ændret, så der i tilbudet kan indgå FVU. Ændringen betyder, at lov om daghøjskoler m.v. er en uddannelseslov, der omfatter FVU, og at 1/3 dels undervisningen kun kan bestå i undervisning, som er oprettet ved eller i henhold til en anden uddannelseslov, altså ikke FVU.

Undervisningsforløb på produktionsskoler, jf. lov om produktionsskoler

Produktionsskoler tilbyder undervisningsforløb, der er baseret på praktisk arbejde og produktion. Tilbudet gives til unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at begynde en sådan uddannelse, eller har afbrudt en ungdomsuddannelse. Tilbudet tilrettelægges som heltidsundervisning.

Deltagere, der har behov herfor, skal tilbydes undervisning, der styrker deltagerens grundlæggende færdigheder. Der er især tænkt på grundlæggende færdigheder i læsning, skrivning, regning og brug af IT.

Indtil 1/3 af et produktionsskoletilbud kan anvendes til undervisning, uddannelse og kurser, som er oprettet ved eller i henhold til en uddannelseslov.

Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU), jf. lov om arbejdsmarkedsuddannelser

AMU har til formål at vedligeholde, udbygge og forbedre arbejdsstyrkens erhvervs kvalifikationer i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov, således at omstillings- og tilpasningsproblemer på arbejdsmarkedet løses på kort sigt, og så der på lang sigt sker et samlet kvalifikationsløft i arbejdsstyrken.

Arbejdsministeriets indsats for voksne med utilstrækkelige læse- og regnefærdigheder og ordblinde er især rettet mod at understøtte deltagerens mulighed for at gennemføre en faglig uddannelse. Undervisningen kan omfatte almene emner, som støtter opfyldelsen af uddannelsernes formål og den enkelte deltageres konkrete behov. I de sammenhængende uddannelsesforløb for ledige og beskæftigede kan der indpasses læsekurser iht. specialundervisningsloven og avu-fag som f.eks. dansk og matematik. Endvidere kan hver af de alment-faglige AMU-uddannelser: "Regning og faglig matematik" og "Faglig læsning og skrivning" indpasses i 8-37 lektioner både i de kompetencegivende uddannelser og i de sammenhængende forløb. Endelig kan uddannelsesstedet tilbyde individuel supplerende undervisning i bl.a. læsning og skrivning samt regning og matematik i tilknytning til den teknisk-faglige uddannelse.

Undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge, jf. lov om undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge m.fl. og sprogcentre

Formålet med undervisning i dansk som andetsprog er, at voksne udlændinge på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig grundlæggende viden om og færdigheder i at forstå og an-

vende dansk. Undervisningen skal fremme deltagerens aktive brug af dansk sprog, og den skal udvikle deres bevidsthed om dansk kultur og herigennem medvirke til, at de kan fungere i det danske samfund. Undervisningen skal give deltagerne mulighed for at opnå almene forudsætninger for fortsat uddannelse og almene kundskaber og færdigheder, som er relevante i forhold til arbejdslivet, og som styrker deltagerens aktive medvirken i det danske samfund.

En del deltagere afslutter undervisningen med Almenprøve 1 (efter afsluttet spor 2-undervisning) eller på niveau svarende hertil. Sådanne forudsætninger rækker til at kunne deltage i undervisning på f. eks. daghøjskoler eller AMU.

Derimod har de pågældende ikke tilstrækkelige forudsætninger til at deltage i fagene dansk eller dansk som andetsprog på avu eller til umiddelbart at deltage i FVU på lige fod med deltagere, der har dansk som modersmål.

Grunduddannelse for voksne (GVU), jf. forslag til lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne

GVU har samme mål og niveau som den tilsvarende erhvervsrettede ungdomsuddannelse. Den afsluttes med de samme prøver og med tilsvarende uddannelsesbevis som den erhvervsrettede ungdomsuddannelse og giver ret til samme betegnelse som denne.

Adgang til GVU er betinget af, at ansøgeren har forudsætninger svarende til grundskolens afgangsniveau i fag, der er relevante for uddannelsen, og er fyldt 25 år. Vurderingen heraf sker med udgangspunkt i reglerne om den tilsvarende erhvervsrettede ungdomsuddannelse. Herudover skal ansøgeren have mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

Bevis for deltagelse i avu eller folkeskolens afgangsprøver er ikke en betingelse for adgang til GVU.

FVU er tænkt at kunne styrke deltagerens forudsætninger i de grundlæggende færdigheder i f.eks. læsning, stavning og skriftlig fremstilling, således at de reelt også bliver i stand til at gennemføre og få fuldt udbytte af bl.a. GVU.

2. Forslaget

Undervisningen

Nøglefagene i FVU er læsning, stavning og skriftlig fremstilling henholdsvis talforståelse, regning og basale matematiske begreber. Undervisningen opdeles i trin og er prøveforberedende på alle trin.

Det faglige indhold og afslutningsniveauerne vil blive fastsat i bekendtgørelser, og undervisningen vil

blive tilrettelagt med klare mål og delmål samt løbende evaluering af den enkeltes progression.

Såfremt det skønnes at kunne øge færdighedstilgangen, kan der i et vist omfang integreres undervisning i en række ledsagekundskaber, f.eks. IT og samfundsfag samt andre ledsagekundskaber, der vurderes at kunne øge færdighedstilgangen i nøglefagene. Udgangspunktet tages i deltagerens hverdag og interessefelt.

IT kan være et godt *redskab* i undervisningen. IT kan f.eks. indgå i vekselvirkning med andre undervisningsformer og styrke den enkeltes motivation og udbytte. Herved vil mange deltagere yderligere få mulighed for at stifte bekendtskab med brug af IT - ud over at øge færdighederne i nøglefagene.

Der vil før iværksættelse af FVU blive igangsat udviklingsarbejde af undervisning og prøver, udstedt regler samt udarbejdet undervisningsvejledninger og etableret efteruddannelse for lærere. Der må forventes et større behov for ressourcer til faget talforståelse, regning og basale matematiske begreber end faget læsning, stavning og skriftlig fremstilling. De hidtidige erfaringer fra f.eks. læsekurser giver udviklingsarbejdet et helt andet og betydeligt mere dokumenteret udgangspunkt.

Der lægges stor vægt på udviklingsarbejde, der udnytter den informationsteknologiske udviklingspotentialer i forhold til FVU.

Prøver

Undervisningen på alle trin er prøveforberedende og kan afsluttes med en centralt stillet skriftlig prøve, som skal bidrage til at sikre et ensartet kvalitetsniveau. Undervisningsministeriet står således som garant for prøverne og fører tilsyn med prøver.

Prøver afholdes af voksenuddannelsescentre samt de enkelte hf-kurser, som udbyder avu. Disse institutioner har i forvejen erfaringer med at afholde centralt stillede prøver. Derved sikres, at de fastlagte procedurer overholdes, så alle prøvedeltagere har samme betingelser. Det indebærer ikke, at voksenuddannelsescentre m.fl. får en overordnet rolle med hensyn til vurdering af besvarelser m.v.

For samtidig at sikre fleksibiliteten i FVU gennemføres prøverne imidlertid så vidt muligt, hvor undervisningen har fundet sted. Det forudsættes, at der etableres et tæt og konstruktivt samarbejde mellem de involverede parter, så deltagerne oplever prøverne som en naturlig del af undervisningen.

Selve prøven udvikles specielt til målgruppen. Udviklingsarbejdet gennemføres i tæt samarbejde med bl.a. Arbejdsministeriet.

Ud over prøver igangsætter Undervisningsministeriet i samarbejde med bl.a. Arbejdsministeriet udvikling af en række test, som vil være specifikt målrettet undervisningen på de enkelte trin. Testene kan indgå som redskab i såvel undervisningen som i forbindelse med vurdering af mulighed for oprykning, evt. som supplement til prøverne. Den enkelte lærer kan skræddersy testene og forestår selv testene som en del af undervisningen.

Deltagerbevis

Deltageren vil kunne få bevis for deltagelse i undervisningen. Der vil blive fastsat nærmere regler om udstedelse af bevis.

Lærerkvalifikationer

Det er af afgørende betydning, at lærerne er kvalificerede til specielt at undervise målgruppen af voksne med mangelfulde færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber.

For lærerne skal der derfor stilles en række fælles grundlæggende og formelle krav om kvalifikationer med hensyn til pædagogik, vejledning og fagdidaktik. Det vil sige såvel generelt som fagspecifikt kendskab til aktiviteter, metoder og principper for undervisning samt kendskab til pædagogiske forhold, der har relevans for undervisning af målgruppen.

Udbydere af FVU

Amtsrådet har ansvaret for udbudet af FVU og har pligt til at sørge for, at FVU udbydes på flere typer uddannelsesinstitutioner m.v.

FVU udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner, der udbyder avu, dvs. voksenuddannelsescentre og enkelte hf-kurser. Amtsrådet bestemmer, af hvilke af disse institutioner undervisningen skal udbydes.

Amtsrådet kan bestemme, at FVU udbydes af amtskommunale skoler, der udbyder social- og sundhedsuddannelser (SOSU-skoler), som i dag tilbyder et indgangsår for elever, der kommer fra folkeskolens 9. klassetrin.

Amtsrådet kan bestemme, at undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, der er tilrettelagt for ordblinde deltagere, udbydes af amtskommunale institutioner med specialundervisning for voksne. En del af disse institutioner har stor ekspertise inden for ordblindeundervisning.

Herudover kan amtsrådet indgå driftsoverenskomst om udbud af FVU med erhvervsskoler, AMU-centre,

daghøjskoler, produktionsskoler, sprogcentre (dog kun læsning, stavning og skriftlig fremstilling, der er tilrettelagt for deltagere, der har dansk som andetsprog), husholdningsskoler, håndarbejdsskoler og folkeoplysende foreninger. Lovforslaget åbner mulighed for, at amtsrådet indgår driftsoverenskomst med andre typer uddannelsesinstitutioner m.v.

Alle udbydere af FVU skal opfylde lovens betingelser med hensyn til f.eks. lærere og lokaler.

FVU skal i høj grad foregå, hvor deltagerne befinder sig, og undervisningen kan derfor gennemføres lokalt, f.eks. på virksomheder og uddannelsesinstitutioner samt i faglige organisationer. Denne undervisning kan forbeholdes ansatte m.fl.

Efter forslaget skal amtsrådet sikre en overordnet koordinering af optagelse og undervisning, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter.

Rådgivning på lokalt niveau

Amtsrådet skal nedsætte et råd for FVU, som rådgiver amtsrådet vedrørende FVU.

FVU-rådene får en central rolle i udmøntningen af ordningen.

FVU-rådets opgave bliver at opstille mål for amtsrådets indsats, at udarbejde prognoser for det fremtidige behov, at evaluere indsatsen, herunder kvaliteten af denne, og at rådgive amtsrådet om undervisningsudbudet og om antallet og sammensætningen af udbydere. Herudover skal rådet rådgive amtsrådet om informationen om FVU.

FVU-rådet får hermed både indflydelse på de overordnede målsætninger, på amtsrådets konkrete tilrettelæggelse samt på udbudet. Forud for indgåelse af en driftsoverenskomst er amtsrådet forpligtet til at indhente udtalelser fra FVU-rådet, som også skal høres om planen for udbud af FVU i amtskommunen.

FVU-rådet sammensættes af repræsentanter fra amtsrådet, AF, kommuneforeningen og arbejdsmarkedets parter, således at det sikres, at arbejdsmarkedets parter får en aktiv rolle i arbejdet med at tilrettelægge og udvikle FVU på det amtskommunale plan.

Arbejdsmarkedets parter repræsenteres med 2 fra lønmodtagersiden og 2 fra arbejdsgiversiden. 2 repræsentanter for udbyderne tilknyttes rådet med observatørstatus.

FVU-rådet udarbejder en årlig rapport, som offentliggøres i amtskommunen og sendes til Rådet om almen voksenundervisning på grundlæggende niveau, der oprettes i henhold til forslaget til lov om rådgivning på voksenuddannelsesområdet.

Oplysningskampagne

At nå målgruppen kræver en betydelig indsats på oplysnings- og informationsområdet. Flere undersøgelser af de kortuddannede og deres holdning til (videre) uddannelse tyder på, at der findes adskillige barrierer for at nå netop denne gruppe.

Endvidere viser erfaringer fra læsekurser for voksne, at der er et behov for mere information om læsning, læsevanskeligheder, afhjælpningsmuligheder m.v. i brede befolkningsgrupper, specifikt blandt de ufaglærte og kortuddannede, på uddannelsesinstitutioner, blandt professionelle, i erhvervslivet og i den offentlige sektor. Fagbevægelsens netværk vil være et godt udgangspunkt for at få kontakt med ikke mindst de kortuddannede på virksomhederne. Derfor skal FVU ledsages af en særlig tilrettelagt oplysningskampagne i samarbejde med forskellige relevante netværk m.v.

Da de grundlæggende færdigheder i læsning, skrivning og regning ikke alene er et privat anliggende, men et samfundsmæssigt ansvar og en forudsætning for, at Danmark kan placere sig centralt i videnssamfundets internationale konkurrence, bør oplysningskampagnen også inddrage institutioner, organisationer og systemer af såvel privat som offentlig karakter. Bl.a. vil en styrket indsats på arbejdspladsen, hvor en stor del af målgruppen findes, være naturlig. Her kan man med fordel benytte tillidsmandsnetværkene til at sikre udbredelse af kendskabet til FVU på landets arbejdspladser. Herigennem kan man nå nogle af de personer, som erfaringsmæssigt kan være svære at nå. I forhold til ledige er AF en væsentlig part. Derudover skal oplysningskampagnen omfatte personer helt uden for arbejdsmarkedet, bl.a. gennem et samarbejde med det lokale foreningsliv og relevante offentlige myndigheder.

Undervisningsministeriet har i samarbejde med amtsrådene og Arbejdsministeriet ansvaret for at planlægge og gennemføre en sådan bred oplysningskampagne, hvori indgår alle tilbud til læse- og regnesvage.

Forsøg og udvikling

Udvikling og implementering af FVU vil kræve forsøgs- og udviklingsarbejde på flere områder: Udvikling og opbygning af undervisningsindholdet, udvikling af (efter-)uddannelse af lærere og efterfølgende gennemførelse af uddannelse af lærere og ledere, udvikling af prøver og test samt iværksættelse af oplysningskampagne specielt rettet mod målgruppen. Derudover forestår der udviklingsarbejde i forbindelse med virtualisering af FVU både som redskab i un-

dervisningen og i form af egentlige undervisningsforløb udbudt på Internettet og på CD-rom.

Amtsrådet afholder undervisningsudgifterne til foruden efter- og videreuddannelse af ledere og lærere inden for FVU, der afholdes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter.

Undervisningsministeren har mulighed for at fravige lovens bestemmelser i det omfang, det anses for påkrævet for at fremme forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område, og kan yde tilskud til efter- og videreuddannelse af ledere, lærere, vejledere og andre ansatte ved FVU samt tilrettelægge efteruddannelseskurser samt konferencer.

Også i denne sammenhæng vil det være oplagt at inddrage Arbejdsministeriets erfaringer.

Der er af undervisningsministeriet afsat ressourcer til udviklingsarbejde allerede i år 2000.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Målsætningen for FVU, når ordningen er fuldt indfaset i 2003, er 21.000 deltagere i faget læsning, stavning og skriftlig fremstilling og ca. 7.000 deltagere i faget talforståelse, regning og basale matematiske begreber, svarende til i alt 3.055 årsdeltagere. Indfasningen forventes gennemført over 3 år, og det forudsættes, at aktiviteten i 2001 vil udgøre 50 pct. af målsætningen og 75 pct. af målsætningen i 2002.

De samlede udgifter skønnes til 96 mio. kr. i 2001 stigende til 173,9 mio. kr. i 2004. En del af disse udgifter forventes finansieret ved omlægning af eksisterende aktiviteter, jf. nedenfor.

Hvis aktiviteten overstiger den i forbindelse med lovforslaget forudsatte, vil undervisningsministeren i medfør af bemyndigelsen i § 16, stk. 4, kunne fastsætte et loft for aktiviteten inden for den amtskommunale refusion. Fastsættelsen af et evt. loft vil i givet fald ske med hjemmel på Finansloven eller ved et aktstykke, således at der vil være mulighed for en politisk stillingtagen til, om meraktiviteten alternativt skal finansieres med nye midler.

FVU forankres i amterne. Den amtslige kompensationsordning skal indledningsvis ske gennem en statslig refusionsordning, hvor amterne får refunderet de faktisk afholdte udgifter op til en maksimal udgift pr. årsdeltager fastsat på Finansloven. Refusionen sker til en årsdeltagertakst på højst 54.315 kr. (2000-niveau) med en årsdeltager defineret som 825 undervisningstimer. I henhold til lovforslaget kan refusionsordningen ud fases over en årrække og erstattes af bloktilskudsregulering svarende til normal praksis ved lovinitiativer, der pålægger kommuner og amtskommuner nye opga-

ver. Dette kan tidligst ske i forbindelse med evalueringen af ordningen.

Der vil blive optaget forhandlinger med de kommunale parter om konsekvenserne for bloktilskudsreguleringen. Det er hensigten, at FVU skal erstatte de eksisterende læsekurser for voksne og basisundervisning i dansk og matematik inden for almen voksenuddannelse. Den amtskommunale aktivitet på disse områder udgør i 1998 godt 1.200 årselever svarende til i alt 66,4 mio. kr., som hermed konverteres til FVU-

aktivitet, hvorfor den hidtidige bloktilskudsregulering kan hjemtages til staten.

På daghøjskoleområdet forudsættes FVU-aktiviteten afholdt inden for de eksisterende kvoter, og lovforslaget medfører derfor ikke merudgifter. Det forudsættes, at ca. 750 årselever fra den statslige kvote kan anvendes til FVU. Det er desuden forudsat, at den forpligtelse, AF og kommunerne i en overgangsperiode har til at købe aktivitet på daghøjskolerne, også dækker køb af FVU. Dette skønnes at udgøre 1.200 årselever.

FVU-årsdeltagere fordelt efter finansieringsgrundlag

	2001	2002	2003 og frem
AF/kommunalt aktiverede	600	900	1.200
Daghøjskolerne, statslig kvote	375	563	750
Udbydere under amtslig refusion	553	829	1.105
I alt	1.528	2.291	3.055

Anvendelsen af den del af den statslige kvote på daghøjskolerne til FVU samt AF's og kommunernes uddannelseskøb til ledige forudsættes at udgøre i alt 1.950 årsdeltagere, når ordningen er fuldt indfaset i 2003 svarende til 105,9 mio. kr.

I forbindelse med ordningens start er der i de 2 første år budgetteret med efteruddannelse af 500 lærere.

Endvidere forventes udgifter til amternes administration, herunder konsulentordning, samt til prøveadministration. Endelig forventes udgifter til oplysningskampagner samt forsøg og udviklingsarbejde, herunder udvikling af prøver.

Udgifter til FVU

	2000	2001	2002	2003	2004
Driftsudgifter	0,0	83,0	124,4	165,9	165,9
Overheadudgifter ¹⁾	5,0	13,0	13,0	8,0	8,0
Bruttoudgifter drift i alt	5,0	96,0	137,4	173,9	173,9
Konvertering af daghøjskoleaktivitet samt køb fra AF/kommuner	0,0	53,0	79,5	105,9	105,9
DUT for afskaffelse af læsekurser for voksne og AVU-basis	0,0	66,4	66,4	66,4	66,4
Eksisterende puljemidler	5,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Nettoudgifter drift i alt	0,0	-35,4	-20,5	-10,4	-10,4
Godtgørelse til FVU	0,0	63,0	94,5	126,0	126,0
Reduktion for nuværende VUS og orlovssydelse	0,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Nettoudgift FVU inkl. godtgørelse	0,0	2,6	49,0	90,6	90,6

1) Administration, efteruddannelse af lærere, oplysningskampagne samt forsøg & udvikling.

Deltagelse i FVU vil berettige til støtte i henhold til sam samtidigt hermed fremsatte forslag til lov om statens voksenuddannelsesstøtte. Niveaueet for FVU-deltageres støtte, jf. bemærkningerne til det nævnte lovforslag, når ordningen er fuldt indfaset i 2003, anslås skønsmæssigt til 900 helårspersoner, svarende til en støtteudgift på ca. 126 mio. kr.

4. Høring

Udkastet til lovforslaget har været sendt til høring hos en række institutioner, organisationer og myndigheder m.v. Udkastet har desuden været offentliggjort på Undervisningsministeriets hjemmeside.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/ mindredgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for staten		Udgifter til amtslig refusion for FVU-aktivitet uden for daghøjskolepuljerne
Økonomiske konsekvenser for amterne	Mindredgifter ved bortfald af læsekurser for voksne og AVU på basis-trin	
Administrative konsekvenser for staten		Administration af refusionsordning og prøver
Administrative konsekvenser for amterne	Bortfald af læsekurser	Tilsyn med udbydere samt administration af refusionsordning og prøver
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU- og international ret	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Den foreslåede bestemmelse beskriver formålet med forberedende voksenundervisning (FVU) samt undervisningens overordnede indhold: grundlæggende undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber.

FVU skal give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber med henblik på videre uddannelse samt styrke deres forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

FVU er prøveforberedende. Undervisningen leder frem til centralt stillede prøver på alle trin og giver forudsætning for videre uddannelse. FVU kan således styrke deltagerens forudsætninger for at deltage i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, f. eks. avu, GVU, AMU og voksenerhvervsuddannelse.

FVU sigter på at give deltagerne færdigheder inden for læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning, og basale matematiske begreber, dvs. et snævrere sigte end avu-undervisning i dansk og matematik. Niveaumæssigt fører FVU de konkrete færdigheder op til og med folkeskolens afgangsniveau.

FVU skal tage udgangspunkt i deltagerens forudsætninger, således at der i tilrettelæggelsen tages hensyn til deltagerens interesser og ønsker, f.eks. med hensyn til valg af emner i undervisningen, jf. bemærkningerne til § 4, stk. 5, nr. 1.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse fastsætter betingelser for adgang til og deltagelse i FVU. Bestemmelsen gælder både for FVU, der er omfattet af amtskommunens undervisningstilbud, og for FVU, der indgår i undervisningstilbudet på daghøjskoler, og som udbydes af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen.

Bestemmelsen fastslår, at FVU er et tilbud for enhver, der er fyldt 18 år, og som kan have udbytte af undervisningen. Der foretages en pædagogisk og faglig vurdering heraf, og afviste ansøgere kan få vejledning om, hvilke undervisningstilbud der er mere relevante, f.eks. kompenserende specialundervisning for ordblinde.

Det forudsættes, at ansøgeren er fyldt 18 år, når undervisningen begynder. Det er således ikke en tilstrækkelig betingelse, at undervisningspligten i henhold til lov om folkeskolen er opfyldt. Mindre end 1 pct. af deltagerne på læsekurserne var i 1998 under 18 år.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse muliggør, at udbydere af FVU gennemfører undervisningen uden for institutionen, samt at deltagelse i denne undervisning kan forbeholdes de ansatte på den pågældende virksomhed, medlemmer af den pågældende forening eller faglige organisation samt uddannelsessøgende på den pågældende institution, f.eks. en erhvervsskole.

Der er tale om en undtagelse fra det almindelige princip om, at undervisning, som er offentligt finansieret, og som giver adgang til deltagergodtgørelse, skal udbydes åbent. Imidlertid er der for så vidt angår undervisning, der gennemføres på virksomheder, ikke tale om undervisning, der kvalificerer de ansatte i forhold til virksomhedens drift og produktion, ligesom undervisning, der gennemføres i faglige organisationer, ikke har til hensigt at kvalificere deltagerne til organisatorisk arbejde m.v.

Erfaringerne med læsekurser for voksne har vist, at gennemførelse af kurserne på virksomhederne frem for på en institution er fremmende for motivationen.

Der er mulighed for at tilrettelægge undervisningen, så der tages hensyn til, at deltageres forudsætninger og behov er forskellige, f.eks. at der i undervisningen deltager både deltagere, der har dansk som andetsprog, og ordblinde deltagere, jf. § 4, stk. 2.

Til § 4

Den foreslåede bestemmelse beskriver undervisning og prøver.

Til stk. 1

Bestemmelsen definerer FVU som en prøveforberedende enkeltfagsundervisning i de følgende 2 fag:

- 1) Læsning, stavning og skriftlig fremstilling.
- 2) Talforståelse, regning og basale matematiske begreber.

Undervisningen er fleksibelt tilrettelagt som enkeltfagsundervisning, så deltageren kan vælge at deltage i det ene fag eller begge, og på det niveau der passer til den enkeltes behov. Der kan ikke aflægges særskilt prøve i f.eks. læsning, idet prøven omfatter faget på det pågældende trin.

Undervisningen i læsning, stavning og skriftlig fremstilling tager udgangspunkt i indholdet af de nuværende læsekurser.

Undervisningen i talforståelse, regning og basale matematiske begreber er en udbygning af bl.a. undervisningen i faglig matematik inden for AMU-uddannelserne.

Til stk. 2

Bestemmelsen fastslår, at FVU skal opdeles i flere trin, og at undervisningen i læsning, stavning og skriftlig fremstilling på trin 1 kan tilrettelægges for henholdsvis deltagere, der har dansk som andetsprog, og for ordblinde deltagere.

Der henvises til stk. 5, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til stk. 3

Bestemmelsen giver deltagere ret til uddannelses- og erhvervsvejledning i forbindelse med undervisningen. Der henvises til stk. 5, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til stk. 4

Bestemmelsen giver deltagere i undervisning på alle trin ret til at deltage i en centralt stillet skriftlig prøve. Der henvises til stk. 5, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

*Til stk. 5**Til nr. 1*

Det er tanken, at reglerne om undervisningen og udviklingsarbejdet vil tage udgangspunkt i følgende principper:

Undervisningen i læsning, stavning og skriftlig fremstilling opdeles i udgangspunktet i fire trin, hvoraf trin 1 kan tilrettelægges for henholdsvis deltagere med dansk som andetsprog og ordblinde deltagere.

FVU-undervisningen i talforståelse, regning og basale matematiske begreber planlægges opdelt i 2 trin. Trin 1 vil f.eks. kunne tage udgangspunkt i talforståelse og simple regnemetoder. Trin 2 vil f.eks. kunne omfatte kendskab til basale matematiske begreber, arbejdsmetoder og udtryksformer fra dagligdagen. Slutmålet er folkeskolens afgangsniveau inden for disse færdigheder.

For hvert trin fastsættes et timetal, eventuelt et mindste og højeste timetal, men deltagerne vil kunne gennemføre undervisningen hurtigere eller langsommere afhængig af deres forudsætninger.

Indholdet i undervisningen fastlægges i fagbeskrivelser. Emnet for undervisningen skal tage udgangspunkt i målgruppen og deres interessefelt. I læsning vil nogle f.eks. gerne læse noget konkret fra dagligdagen på virksomheden, f.eks. en manual, andre vil foretrække et mere fritidsbetonet emne. Andre igen vil måske foretrække et emne fra en undervisning, som de følger sideløbende med FVU.

IT kan være en integreret del af undervisningen.

Undervisningen vil skulle tilbydes som standardforløb i form af holdundervisning med det fastsatte timetal. Der kan tillige tilbydes fleksibelt tilrettelagt undervisning tilpasset den konkrete målgruppe. Flexibelt tilrettelagt undervisning vil kunne kombinere flere forskellige undervisningsformer, f.eks. en kombination af standardundervisning og internetbaseret undervisning.

Som eksempel på fleksibelt tilrettelagt undervisning kan nævnes undervisning, hvor der undervises i flere trin på samme hold (samlæsning).

Undervisningen tilrettelægges med klare mål, delmål og løbende evaluering af den enkeltes progression. Der vil blive tilbudt en række test i forbindelse med undervisningen. Disse test vil blive udviklet specielt til målgruppen.

Den særligt tilrettelagte undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling for deltagere med dansk som andetsprog tænkes at tage sigte på, at deltagere i dansk som andetsprog for voksne udlændinge typisk afslutter undervisningen på et læse- og skrive-niveau, som svarer til færdigheder på omkring folkeskolens 6. klassetrin. De har således ikke forudsætninger for at deltage i avu i faget dansk på trin 1 eller i avu i faget dansk som andetsprog. De har heller ikke altid forudsætninger for at deltage i FVU på lige fod med deltagere, der har dansk som modersmål.

Den særligt tilrettelagte undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling for ordblinde deltagere tænkes at tage sigte på ordblinde, der ikke har så massive afkodningsproblemer, at kompenserende specialundervisning i henhold til specialundervisningsloven er et mere relevant tilbud. FVU er dermed et supplement til den kompenserende specialundervisning.

En særligt tilrettelagt undervisning i talforståelse, regning og basale matematiske begreber er ikke relevant, fordi den særligt tilrettelagte undervisning i læsning, stavning og skriftlig fremstilling sigter på at give både deltagere med dansk som andetsprog og ordblinde deltagere forudsætninger for at følge undervisningen på både trin 1 og trin 2 i faget talforståelse, regning og basale matematiske begreber.

Reglerne om uddannelses- og erhvervsvejledning vil sikre, at vejledningen bl.a. omfatter deltagerens muligheder for at deltage i voksen- og videreuddannelsesstilbud efter FVU, f.eks. avu og AMU eller evt. GVU. Uddannelses- og erhvervsvejledningen indebærer ikke kompetenceafklaring med henblik på GVU. Denne varetages af institutioner, der udbyder GVU.

Til nr. 2

Regler om udfærdigelse og indhold af bevis for deltagelse vil fastsætte et mindste omfang af deltagelse i undervisningen som betingelse for at kunne få bevis for deltagelse og for at kunne indstille sig til prøve uden at være selvstuderende. Der vil blive fastsat regler om registrering af deltagernes aktivitet ved undervisningen. Deltageren skal have mulighed for at kontrollere registreringer af egen aktivitet.

Til nr. 3

Regler om afholdelse af de centralt stillede prøver vil fastsætte, at prøveopgaverne udarbejdes af et opgaveudvalg, der nedsættes af Undervisningsministeriet, og at beskikkede censorer medvirker ved bedømmelsen af opgavebesvarelsenerne. Der bliver etableret en prøveadministration i Undervisningsministeriet i lighed med de bestående for avu og undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge m.fl.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 9 om afholdelse af prøver. Man vil ikke blive betragtet som selvstuderende, hvis man har deltaget i undervisningen ved en anden amtskommunal uddannelsesinstitution ved en driftsoverenskomstpart eller en daghøjskole.

Der vil blive foretaget bedømmelse i overensstemmelse med bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse. Der vil blive anvendt bedømmelsen "Bestået/Ikke bestået", dvs. en mere enkel bedømmelsesform end karaktergivning.

Prøverne vil blive udviklet specielt til målgruppen.

Der bliver fastsat regler om udstedelse af bevis for deltagelse prøver, herunder om bevisernes indhold.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse definerer amrådets forpligtelse med hensyn til udbud af FVU.

Til stk. 1

Bestemmelsen sikrer, at FVU udbydes af flere typer amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstpartner. Sammenholdt med bestemmelsen om mindste udbud i stk. 2, betyder det, at FVU skal udbydes af mindst én anden type udbyder end en amtskommunal institution. Sigtet med bestemmelsen er at sprede udbudet på så mange institutionstyper som muligt.

Til stk. 1 - 3

Bestemmelserne sikrer et tilstrækkeligt udbud i amtskommunen, både geografisk og tidsmæssigt. Formuleringen "inden for en rimelig geografisk afstand" i stk. 1 er parallel med avu-loven. Hvad der anses for

rimelig geografisk afstand, vil kunne præciseres i regler fastsat i medfør af stk. 3, hvis der viser sig behov for det. En eventuel udmøntning i form af kilometerafstand eller befordringstid forudsættes at ske i samarbejde med Amtsrådsforeningen samt Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Til stk. 4

Bestemmelsen, der giver amtsrådet mulighed for at yde befordringsgodtgørelse, svarer til avu-lovens bestemmelse herom. Ved deltagelse i læsekurser i henhold til specialundervisningsloven sørger amtsrådet for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole for personer, der deltager i undervisningen. Amtsrådet træffer afgørelse om art og omfang af befordringsbehovet på grundlag af en lægeerklæring eller anden sagkyndig udtalelse om den pågældendes egen befordringsevne. Det findes ikke hensigtsmæssigt at fastsætte tilsvarende bestemmelser for FVU.

Til stk. 5

Bestemmelsen præciserer, at amtsrådet har ansvaret for at sikre, at FVU, der udbydes af amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter, kan gennemføres lokalt på offentlige og private virksomheder, foreninger og faglige organisationer, uddannelsesinstitutioner m.v. Amtsrådet kan opfylde denne forpligtelse enten gennem amtskommunale institutioner eller i henhold til driftsoverenskomst.

Til § 6

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de amtskommunale uddannelsesinstitutioner, som kan udbyde FVU.

Til stk. 1.

FVU skal i det omfang, som amtsrådet bestemmer, udbydes af voksenuddannelsescentre og de (enkelte) amtskommunale hf-kurser, som udbyder avu, jf. lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre. Det er ikke et krav, at FVU udbydes af alle voksenuddannelsescentre m.v.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 9 om afholdelse af prøver. Det forudsættes, at prøver afholdes af de samme voksenuddannelsescentre m.v., som udbyder FVU.

Til stk. 2

Amtsrådet kan bestemme, at FVU udbydes af amtskommunale skoler, der udbyder social- og sundhedsuddannelser, jf. lov om grundlæggende social- og

sundhedsuddannelser m.v. (SOSU-skoler), hvor mange elever er kortuddannede voksne, og som allerede tilbyder et indgangsår for elever, der kommer fra folkeskolens 9. klassetrin.

Amtsrådet kan bestemme, at FVU i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, der er særligt tilrettelagt for ordblinde deltagere, udbydes af amtskommunale institutioner med specialundervisning for voksne, jf. specialundervisningsloven. Ved en del af disse institutioner findes stor ekspertise med hensyn til ordblindeundervisning.

Til § 7

Den foreslåede bestemmelse skal ligesom § 6 ses i sammenhæng med § 5, stk. 1, hvorefter amtsrådet har pligt til at udbyde FVU på flere typer uddannelsesinstitutioner m.v.

I henhold til specialundervisningsloven kan amtsrådet undlade at oprette specialundervisningsinstitutioner, men bestemme at lade både kompenserende specialundervisning og læsekurser udbyde af driftsoverenskomstparter. Der er i specialundervisningsloven ikke foretaget nærmere afgrænsning af, hvilke typer institutioner m.v., amtsrådet kan indgå driftsoverenskomst med.

I modsætning til specialundervisningsloven er der i stk. 1 foretaget en afgrænsning af driftsoverenskomstparter til

- 1) erhvervsskoler, jf. lov om erhvervsskoler,
- 2) arbejdsmarkedsuddannelsescentre, jf. lov om arbejdsmarkedsuddannelsescentre,
- 3) daghøjskoler, jf. lov om daghøjskoler m.v.,
- 4) produktionskoler, jf. lov om produktionskoler,
- 5) sprogcentre, jf. lov om undervisning af voksne udlændinge m.fl. og om sprogcentre,
- 6) husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), og
- 7) folkeoplysende foreninger, jf. lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (Folkeoplysningsloven).

Der er imidlertid i stk. 3 åbnet mulighed for, at undervisningsministeren i de nærmere regler om driftsoverenskomster kan bestemme, at amtsrådet kan indgå driftsoverenskomst med andre typer uddannelsesinstitutioner m.v. end dem, der er nævnt i stk. 1. Her tænkes bl.a. på folkehøjskolerne, Skovskolen og søfartsskolerne.

Der kan kun indgås driftsoverenskomst med sprogcentre om undervisning i læsning, stavning og skrift-

lig fremstilling, der er tilrettelagt for deltagere med dansk som andetsprog.

Før amtsrådet indgår driftoverenskomst, høres Rådet for forberedende voksenundervisning, jf. § 25, stk. 6.

Undervisningsministeren fastsætter regler om driftoverenskomster. Driftoverenskomster regulerer forholdet mellem amtsrådet og den enkelte driftoverenskomstpart. Driftoverenskomsten fastlægger bl.a. undervisningsudbud, holdetablering, aktivitetsindberetninger, lærer kvalifikationer, lokaler, regnskab og revision.

Ud over muligheden for at udbyde forberedende voksenundervisning som driftoverenskomstpart, kan FVU indgå i undervisningstilbud på daghøjskoler, jf. § 12 og bemærkningerne hertil.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse sikrer, at der etableres et lokalt skolesamarbejde mellem amtskommunale uddannelsesinstitutioner, driftoverenskomstpart og daghøjskoler. Udbydere af FVU skal samarbejde om undervisning og udbud m.v. inden for rammerne af det lokale skolesamarbejde, jf. lov om arbejdsmarkedsuddannelsescentre, lov om erhvervsskoler og avu-loven

I henhold til den foreslåede bemyndigelse i stk. 2 vil der efter forhandling med arbejdsministeren blive fastsat nærmere regler om skolesamarbejdet, hvis det skulle vise sig nødvendigt.

Til § 9

Den foreslåede bestemmelse afgrænser de typer institutioner, der kan afholde prøver, til voksenuddannelsescentre og de (enkelte) hf-kurser, der udbyder almen voksenuddannelse, men sikrer, at disse institutioner gennemfører prøverne lokalt på de uddannelsesinstitutioner m.v., hvor undervisningen har været afholdt. Herudover kan prøverne gennemføres på de virksomheder, m.v., hvor undervisningen har været gennemført.

Undtagelse herfra gælder alene prøver, der afholdes af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen, jf. § 13.

Til stk. 1

Bestemmelsen sikrer en ensartet og høj kvalitet af prøverne og begrænser administration heraf. Amtsrådet bestemmer, hvilke voksenuddannelsescentre m.v. der afholder prøver.

Til stk. 2

Bestemmelsen bidrager til fleksibiliteten i udbudet ved, at voksenuddannelsescentre m.v. skal gennemfø-

re prøverne på den amtskommunale uddannelsesinstitution, ved den driftoverenskomstpart, eller på den daghøjskole, hvor undervisningen har været afholdt. Voksenuddannelsescentre m.v. kan endvidere gennemføre prøver på den uddannelsesinstitution, virksomhed m.v., hvor undervisningen lokalt har været gennemført.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til specialundervisningsloven, forpligter amtsrådet til at koordinere udbud m.v. inden for amtskommunens tilbud. Planen for udbudet forudsættes revideret løbende. Rådet for forberedende voksenundervisning høres om planen, jf. § 25, stk. 6.

Undervisningstilbud vil skulle indberettes til informationssystemet for voksenuddannelse i henhold til reglerne i bekendtgørelse om informationssystemet for voksenuddannelser (VIDAR).

Til § 11

Den foreslåede bestemmelse, der skal ses i sammenhæng med § 20, stk. 2, fastlægger opgave- og kompetencefordelingen mellem amtsrådet og den enkelte amtskommunale uddannelsesinstitution eller driftoverenskomstpart.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastlægger amtsrådets forpligtelse til at varetage den overordnede koordinering af FVU, bortset fra undervisning, der indgår i tilbudet på daghøjskoler eller udbydes af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen.

Bestemmelsen tilsigter, at amtsrådet i forbindelse med optagelsen skal sikre, at undervisningen oprettes, hvor behovet er størst, og at der i videst muligt omfang tages hensyn til ønsker om optagelse ved en bestemt uddannelsesinstitution m.v. Herved undgås, at en ansøger henvises til venteliste ved den enkelte amtskommunale uddannelsesinstitution eller driftoverenskomstpart, og det sikres, at ansøgeren optages på det relevante trin så hurtigt som muligt.

Til stk. 2

Bestemmelsen indeholder hjemmel til at fastsætte regler om indholdet af amtsrådets koordinationsforpligtelse. Regler vil blive fastsat, hvis der viser sig behov herfor.

Til stk. 3

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 14 om tilsyn og § 19 om klage. Amtsrådet har dermed mulighed for en vurdering af afgørelserne.

F. t. l. om forberedende voksenundervisning

Til stk. 4

Bestemmelsen sikrer, at der for driftsoverenskomstparter, som ikke i henhold til lovgivningen er organiseret med en pædagogisk leder, f.eks. folkeoplysende foreninger, i driftsoverenskomsten tages stilling til, hvem der skal varetage ledelsen af FVU.

Til § 12

Den foreslåede bestemmelse præciserer, at FVU kan indgå i undervisningstilbudet på daghøjskoler, jf. den ændrede formålsbestemmelse i forslaget til lov om ændring af lov om daghøjskoler m.v.

Til § 13

Den foreslåede bestemmelse giver uddannelsesinstitutioner under Kriminalnalforsorgen mulighed for at udbyde FVU samt afholde prøver. Dette er i overensstemmelse med de tilsvarende muligheder for at udbyde avu.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse om tilsyn svarer for så vidt angår amtskommunale uddannelsesinstitutioner samt uddannelsesinstitutioner under Kriminalnalforsorgen til de tilsvarende bestemmelse i henhold til avu-loven.

Amtsrådet fører det generelle tilsyn, herunder retligt tilsyn, med FVU på amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter. Herudover fører amtsrådet pædagogisk tilsyn med FVU på daghøjskoler.

Amtsrådet fører dermed pædagogisk tilsyn med al FVU i amtsskolen, uanset hvilken type udbyder der er tale om, bortset fra uddannelsesinstitutioner under Kriminalnalforsorgen.

Til § 15

I bestemmelsen foreslås, at deltagelse i undervisning og prøver, der er omfattet af amtsskolens tilbud, er vederlagsfri, dvs. uden krav om deltagerbetaling for undervisning og prøver.

I lighed med avu-loven indeholder bestemmelsen hjemmel til at fastsætte, at deltagerne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler.

I stk. 2 foreslås det endvidere at give undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte regler om gebyr. Regler vil blive fastsat, hvis det viser sig, at mange melder sig til FVU uden at deltage.

897 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Til § 16

Den foreslåede bestemmelse fastlægger finansieringen af FVU, der er omfattet af amtsskolens tilbud om undervisning og prøver.

Til stk. 1.

Bestemmelsen fastslår, at amtsrådet afholder udgifterne til FVU. Der henvises til de almindelige bemærkninger om økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Til stk. 2.

Bestemmelsen fastslår, at udgifterne i forbindelse med prøver, jf. § 9, afholdes af amtsrådet. Der foreslås dog en bemyndigelse for undervisningsministeren til at fastsætte regler om fordeling af betalingen af udgifterne mellem amtsrådet og driftsoverenskomstparterne. Der tænkes især på, at driftsoverenskomstparterne vil skulle stille eksamensvagter til rådighed, ligesom der kan være andre udgifter, der vil påhvile driftsoverenskomstparterne, f. eks. forsendelsesudgifter for opgavebesvarelser, rejseudgifter til censorer m.v.

Til stk. 3

Det er hensigten at refundere det enkelte amtsråds udgifter med 100 pct. op til en takst pr. årsdeltager fastsat på Finansloven. I forbindelse med evaluering af ordningen i 2004 vil det blive taget op, hvorledes refusionsordningen evt. kan udfases med henblik på at overgå til bloktilskud.

Refusionsordningen indebærer, at ressourcerne knyttes direkte til aktiviteten i den enkelte amtsskole. hvorved amtsrådet har en tilskyndelse til at fremme etableringen af det nødvendige udbud. Ved at refundere amtsrådets udgifter op til en takst pr. årsdeltager fastsat på Finansloven sikres det, at der kan ydes tilstrækkelige ressourcer til, at amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter kan udbyde undervisning af den forudsatte standard. Samtidig indebærer refusionsordningen, at pengene udelukkende anvendes til FVU.

I forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne under refusionsordningen er det tanken at sikre et samlet beløb til amtsskolerne til at dække koordineringsudgifter m.v., herunder udgifter til etablering og drift af de regionale råd for forberedende voksenundervisning, jf. § 25.

Til stk. 4

For at opnå budgetsikkerhed på et område, der ikke er dækket af lovbundne tilskud, foreslås en hjemmel for undervisningsministeren til at fastsætte en samlet ramme for aktiviteten. Bemyndigelsen forudsættes

anvendt, hvis aktiviteten overstiger det forudsatte niveau. Der henvises til de almindelige bemærkninger om økonomiske og administrative konsekvenser.

Til § 17

Den foreslåede bestemmelse forpligter amtsrådet til at modtage deltagere, uanset om de hører hjemme i amtskommunen.

Til § 18

Den foreslåede bestemmelse angiver en række betingelser for udbydere af FVU, herunder daghøjskoler og uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen.

Til stk. 1

Bestemmelsen om lederkvalifikationer svarer til specialundervisningsloven. Der henvises til stk. 5 og bemærkningerne hertil.

Til stk. 2

Bestemmelsen præciserer, at lærerne skal have nødvendige faglige og pædagogiske forudsætninger. Der henvises til stk. 5 og bemærkningerne hertil.

Til stk. 3

Bestemmelsen sikrer, at undervisningen gennemføres i egnede lokaler, også for så vidt angår undervisning, der gennemføres på virksomheder m.v. Der henvises til stk. 5 og bemærkningerne hertil.

Til stk. 4

Kravet om et velegnet voksenpædagogisk skolemiljø gælder for selve uddannelsesinstitutionen og driftsoverenskomstparten. Der kan ikke kræves et voksenpædagogisk skolemiljø ved virksomheder m.v. Der henvises til stk. 5 og bemærkningerne hertil.

Til stk. 5

I medfør af bestemmelsen vil der blive fastsat regler om lederkvalifikationer. Reglerne vil bl.a. sikre de fornødne kvalifikationer til at træffe afgørelse om deltagere.

Regler om lærerkvalifikationer vil blive fastsat i medfør af lov om Danmarks Evalueringsinstitut, jf. § 28.

For lærere vil der blive stillet en række fælles grundlæggende og formelle krav til kvalifikationer, som omfatter pædagogik, vejledning samt fagdidaktik. Der vil både generelt og fagspecifikt blive stillet krav om kendskab til aktiviteter, metoder og principper for undervisning, samt kendskab til pædagogiske forhold, der har relevant for undervisning af målgruppen.

Efteruddannelsen af lærere i læsning, stavning og skriftlig fremstilling skal give kvalifikationer svarende til en fuld læselæreruddannelse. Det er hensigten, at efteruddannelsen af lærere i talforståelse, regning og basale matematiske begreber skal modsvare læselæreruddannelsen. Et forsøgs- og udviklingsarbejde vil kunne indkredse de nærmere krav til indholdet i efteruddannelsen.

Uddannelses- og erhvervsvejledning vil indgå som et tilbud under efteruddannelsen i form af et vejledningsmodul, svarende til det, der er i den eksisterende læselæreruddannelse.

I medfør af bestemmelsen vil der blive fastsat regler om lokaler, som sikrer, at undervisningen kan tilrettelægges som både holdundervisning og undervisning i åbne undervisningsmiljøer, og skal give mulighed for, at holdene kan deles i mindre grupper.

Bestemmelsen giver endvidere undervisningsministeren adgang til at fastsætte regler om kvalitetskontrol.

Til stk. 6

I medfør af bestemmelsen vil der i fornødent omfang blive fastsat regler om disciplinære foranstaltninger, herunder advarsler samt midlertidige og varige bortvisninger.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse vedrører klager over afgørelser i henhold til loven samt over prøver.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at alle afgørelser, der i henhold til loven, er truffet af en amtskommunal uddannelsesinstitution, en driftsoverenskomstpart eller en daghøjskole, kan indbringes for amtsrådet.

Det gælder f.eks. afgørelser om indplacering på trin og hold samt oprykning til højere trin. Bestemmelsen sikrer, at driftsoverenskomstparten giver klagevejledning, selv om de ikke er omfattet af forvaltningsloven. Formålet hermed er at styrke deltagernes retsstilling.

Til stk. 2

Bestemmelsen er i overensstemmelse med klagebestemmelsen i avu-loven. Såvel bedømmelsen som afgørelser i relation til prøverne kan indbringes for amtsrådet.

Til stk. 3

Bestemmelsen betyder, at muligheden for at indbringe amtsrådets afgørelser for undervisningsministeren begrænses til klager over rettlige spørgsmål.

Begrænsning af klager til retlige spørgsmål svarer til de regler, der er fastsat i medfør af specialundervisningsloven.

Til stk. 4

Afgørelser, der er truffet af uddannelsesinstitutioner under Kriminalforsorgen indbringes ikke til amtsrådet, men for Undervisningsministeriet, og der foreslås ikke mulighed for at begrænse muligheden for at klage til retlige spørgsmål.

Til stk. 5

I medfør af bestemmelsen vil der blive fastsat regler om klagefrister samt om muligheden for omgørelse af beslutninger efter klage. Der foreslås en mulighed for ministeren til at afskære klager, dog ikke for så vidt angår en deltagers klage over retlige spørgsmål.

Bemyndigelsen vil ikke blive anvendt ved klager over afgørelser, der er truffet af udbydere, der ikke er en del af den offentlige forvaltning.

Til § 20

Til stk. 1

Bestemmelsen præciserer, at der for kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune og borgerrepræsentationen i Københavns Kommune gælder samme bestemmelser som for amtsrådet i en amtskommune.

Til stk. 2

Den foreslåede bestemmelse svarer til § 25 i lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i § 11, hvorefter lederen af den amtskommunale uddannelsesinstitution eller driftsoverenskomstpart træffer afgørelser om den enkelte deltager.

Til § 21

Den foreslåede bestemmelse har paralleller i bl.a. avu-loven og specialundervisningsloven.

Til § 22

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelse præciserer amtsrådets forpligtelse i forbindelse med efter- og videreuddannelse. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 23 om statstilskud til efter- og videreuddannelse.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til den bestemmelse i specialundervisningsloven, hvorefter amtsrådet ansætter og

afskediger lærere og ledere ved amtskommunale specialundervisningsinstitutioner.

Til § 23

Den foreslåede bestemmelse har paralleller i bl.a. avu-loven og specialundervisningsloven.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at Undervisningsministeriet kan yde tilskud til amtsrådet til at ansætte særlige FVU-konsulenter til f. eks. at understøtte netværksdannelse.

Til § 24

Den foreslåede bestemmelse sikrer, at de fornødne oplysninger kan tilvejebringes.

Til stk. 1

Bestemmelsen er en forudsætning for, at undervisningsministeren kan følge udviklingen på området.

Bestemmelsen giver endvidere ministeren adgang til at fastsætte regler om oplysningernes form, herunder at de skal indsendes i et bestemt elektronisk format.

Til § 25

Den foreslåede bestemmelse etablerer et råd for forberedende voksenundervisning på amtskommunalt plan. Rådet får til opgave at opstille mål for amtsrådets indsats samt at udarbejde prognoser for det fremtidige behov.

Rådet evaluerer indsatsen og rådgiver amtsrådet om udbudet og om information herom.

Amtsrådet er forpligtet til at indhente en udtalelse fra rådet forud for indgåelse af driftsoverenskomst samt om planen for udbud af undervisning. Rådet får hermed indflydelse ikke blot på den overordnede formulering af målsætningerne, men også på amtsrådets konkrete tilrettelæggelse af udbudet.

Samlet set får rådet en central placering i uddannelsesindsatsen inden for FVU.

Rådets sammensætning afspejler ønsket om at give arbejdsmarkedets parter en aktiv rolle i arbejdet med tilrettelæggelse og udvikling af FVU på det amtskommunale plan.

Da deltagerne i FVU kun deltager i en kortere periode, vil de næppe have mulighed for at medvirke i rådet. De rådsmedlemmer, der udpeges efter indstilling af Landsorganisationen i Danmark, og som repræsenterer de kortuddannede, forudsættes derfor at repræsentere deltagerens interesser.

Rådets årlige rapport sendes til Rådet for almen voksenundervisning på grundlæggende niveau, der oprettes i henhold til lovforslaget om rådgivning på

voksenuddannelsesområdet. Ved dette lovforslag oprettes tillige et voksenuddannelsesråd, som rådgiver om den samlede voksen- og efteruddannelse.

Til § 26

Til stk. 1

Den foreslåede ikrafttrædelsesdato den 1. januar 2001 er i overensstemmelse med aftalen om finansloven for 2000, herunder om reform af voksen- og efteruddannelser.

Det er dog ikke muligt at iværksætte undervisning i talforståelse, regning og basale matematiske færdigheder før den 1. august 2001.

Til stk. 2

Med bestemmelsen gives der mulighed for, at private institutioner, som ved lovens ikrafttræden har indgået driftsoverenskomst med et amtsråd om læsekurser eller ordblindeundervisning, kan indgå som driftsoverenskomstpårter på lige fod med øvrige driftsoverenskomstpårter. Det er en forudsætning, at de iøvrigt opfylder lovens betingelser, f.eks. § 18.

Til stk. 3

Lovforslaget er udtryk for en nyskabelse inden for voksenuddannelserne, og det kan således blive nødvendigt med senere justeringer. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at foreslå loven revideret inden for en fireårig periode. Undervisningsministeren vil løbende følge ordningen.

Til § 27

Den foreslåede bestemmelse ophæver specialundervisningslovens bestemmelser om læsekurser for voksne med virkning fra den 1. januar 2001, hvor FVU i læsning, stavning og skriftlig fremstilling iværksættes. Bestemmelsen åbner mulighed for at fastsætte overgangsbestemmelser for læsekurser, som er begyndt før den 1. januar 2001.

Til § 28

Lov om forberedende voksenundervisning foreslås omfattet af lov om Danmarks Evalueringsinstitut.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne

§ 27. I lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 866 af 7. november 1995, som ændret ved § 38 i lov nr. 980 af 17. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* udgår: »og læsekurser for voksne«.

Kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder

2. § 1 a og overskriften hertil ophæves.

§ 1 a. Ethvert amtsråd skal sørge for, at voksne, der er tilmeldt folkerregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i amtskommunen, og som føler sig hæmmet af utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder, efter undervisningspligtens ophør kan modtage en særligt tilrettelagt læse-, stave- og skriveundervisning, der sigter mod at fremme deltagerens muligheder for aktivt at tage del i alle sider af samfundslivet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om undervisningens mål og indhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvornår undervisning er formålsløs eller ufornöden.

Stk. 4. Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1.

Stk. 5. Et amtsråd kan efter overenskomst med staten, kommuner, private skoler, institutioner eller initiativtagere og lign., eller andre amtsråd henvise personer til undervisning efter stk. 1 i statslige, kommunale, private eller andre amtskommunale skoler eller institutioner og lign. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 6. Amtsrådet sørger for, at der udarbejdes en plan over amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1 på såvel egne skoler og institutioner som på andre skoler, institutioner m.v., jf. stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 7. Amtsrådet sørger for, at der informeres offentligt om amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning med angivelse af omfang, form og indhold samt kursussted. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 8. Amtsrådet sørger for, at der i amtskommunen tilbydes vejledning og rådgivning om læse-, stave- og skriveundervisningen. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 3.

Stk. 2. Kommunale og statslige lokaler samt lokaler tilhørende private undervisningsinstitutioner, hvis udgifter afholdes af det offentlige, skal stilles til rådighed for amtsrådet til brug ved undervisning efter § 1 og § 1 a, hvis amtsrådet ikke råder over egnede lokaler til virksomheden, og hvis benyttelsen er forenelig med lokalernes øvrige brug. Lokalerne skal stilles vederlagsfrit til rådighed med bestående udstyr. Amtsrådet afholder udgifterne til elektricitet, varme og rengøring samt fornøden skolebetjentbistand.

§ 4.

Stk. 6. En deltager, der tilmelder sig undervisning i henhold til § 1 eller § 1 a hos en privat overenskomsttager, har som en forudsætning for at modtage undervisning pligt til at oplyse sit navn, adresse og personnummer til den undervisningsinstitution, skole m.v., hvor den pågældende tilmelder sig.

§ 5. Amtsrådet sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole for personer, der deltager i undervisningen efter § 1 eller § 1 a. Undervisningsministeren fastsætter regler herom.

3. I § 3, stk. 2, udgår: »og § 1 a«.

4. I § 4, stk. 6, 1. pkt., udgår: »eller § 1 a«.

5. I § 5, stk. 1, 1. pkt. udgår: »eller § 1 a«.

*Gældende formulering***§ 6.**

Stk. 2. Lærere ved undervisning efter § 1 a skal have de fornødne kvalifikationer til at kunne påtage sig læse-, stave- og skriveundervisning for voksne. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Amtsrådet ansætter og afskediger ledere og lærere ved den af amtsrådet etablerede undervisning for voksne i henhold til § 1 og § 1 a.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder regler om løn- og andre ansættelsesvilkår for ledere og lærere ved den af private initiativtagere efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5, etablerede undervisning. § 67 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse.

§ 6 i.

Stk. 2. Amtsrådets forpligtelse efter stk. 1 omfatter også ledere og lærere ved undervisning etableret efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5.

§ 7 b. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra amtsråd, institutioner med specialundervisning for voksne eller læse-, stave- og skriveundervisning for voksne og overenskomsttagere efter § 1, stk. 3, eller § 1 a, stk. 5, om alle forhold vedrørende specialundervisning for voksne og læse-, stave- og skriveundervisning for voksne i henhold til denne lov. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Lovforslaget

6. § 6, stk. 2, ophæves.

7. I § 6, stk. 3, udgår: »og § 1 a«.

8. I § 6, stk. 4, udgår: »og § 1 a, stk. 5«.

9. I § 6 i, stk. 2, udgår: », og § 1 a, stk. 5«.

10. I § 7 b udgår: »eller læse-, stave- og skriveundervisning for voksne« og »eller § 1 a, stk. 5, «.

Til lovforslag nr. L 252. Skriftlig fremsættelse (30. marts 2000)

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven).

(Lovforslag nr. L 252).

Lovforslaget, der har tæt sammenhæng med regeringens målsætning om, at voksne skal have adgang til at lære og udvikle kompetencer gennem hele livet, har til formål at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt talforståelse, regning og basale matematiske begreber med henblik på videre uddannelse samt at styrke deres forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

Lovforslaget er et led i opfølgningen på aftalen om Finansloven for 2000 om en voksen- og efteruddannelsesreform, indgået i november 1999 mellem regeringen, Socialistisk Folkeparti, Centrum Demokraterne samt med tilslutning fra Enhedslisten.

Lovforslaget er udtryk for en erkendelse af, at de eksisterende tilbud ikke har været tilstrækkelige til at nå målgruppen på anslået 1,5 mio. voksne med læse- og regneproblemer, og at der i langt højere grad skal være tale om undervis-

ning udviklet specielt med udgangspunkt i målgruppens behov og livssituation. Forslaget omfatter prøveforberedende enkeltfagsundervisning med niveaupdeling i trin. Undervisningen kan tilrettelægges fleksibelt og kan i læsning, stavning og skriftlig fremstilling tilrettelægges for deltagere med dansk som andetsprog og for ordblinde.

Ansvar forankres i amtsrådet, og der sikres et udbud hos flere typer amtskommunale uddannelsesinstitutioner og driftsoverenskomstparter. Undervisningen kan gennemføres lokalt på f. eks. virksomheder. Amtsrådet nedsætter et råd for forberedende voksenundervisning med deltagelse af bl.a. arbejdsmarkedets parter.

Lovforslaget ophæver bestemmelserne om læsekurser for voksne i lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidigt hermed fremsatte forslag til lov om ændring af daghøjskoler m.v. (Forberedende voksenundervisning m.v.).

Loven træder i kraft den 1. januar 2001. Dog udbydes undervisning i talforståelse, regning og basale matematiske begreber først med virkning fra den 1. august 2001.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til Tingets hurtige og velvillige behandling.